

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

МАТЕРІАЛИ

університетської науково-практичної конференції ФВМ НУБіП України «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА: ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ» (за підсумками результатів дослідження магістерських робіт студентами магістратури 2 року навчання), що відбулась в рамках Міжнародної наукової конференції "ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я - 2022"

**10 листопада 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет ветеринарної медицини

МАТЕРІАЛИ

**університетської науково-практичної конференції ФВМ НУБіП
України «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА: ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ»
(за підсумками результатів дослідження магістерських робіт сту-
дентами магістратури 2 року навчання), що відбулась в рамках Між-
народної наукової конференції "ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я - 2022"**

10 листопада 2022 р.

Київ – 2022

УДК 614

Організатор конференції: Національний університет біоресурсів і природокористування України

«ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА: ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ»: Університетська науково-практична конференція, в рамках Міжнародної наукової конференції, м. Київ, Україна, 9 листопада 2022 року: матеріали конференції. Київ. 2022. 43 с.

За викладений в тезах матеріал відповідають безпосередньо автори.

У збірнику подані результати наукових досліджень фундаментального і прикладного характеру, одержані магістрами випускного курсу факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Організаційний комітет з підготовки збірника тез:

Цвіліховський М.І., д.біол.н., професор; Мельник В.В., к.вет.н., доцент

МАТЕРІАЛИ

**університетської науково-практичної конференції ФВМ
НУБіП України «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА: ПОГЛЯД В
МАЙБУТНЄ», що відбулась в рамках Міжнародної наукової
конференції "ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я - 2022"**

Відповідальний за випуск: В.В. Мельник

©НУБіП України, 2022

ЗМІСТ

АТОНІЯ ШЛУНКУ І КИШЕЧНИКУ В СВІЙСЬКОГО КРОЛЯ (ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ)

Алексюк І.В., магістрант 2-го курсу, Грушанська Н. Г., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник 1

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ЗА ТРИХІНЕЛЬОЗУ ТВАРИН В УКРАЇНІ

Баранов О.В., магістрант 2-го курсу, Сорока Н.М. доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник 2

ІНФЕКЦІЙНИЙ ПЕРИТОНІТ КОТІВ, ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ЛІКУВАННЯ

Башинський В.В., магістрант 2-го курсу, Недосеков В.В., доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник 4

НОВІТНІ МЕТОДИ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ ПАТОЛОГІЙ РОГІВКИ

Білодід М.В., магістрант 2-го курсу, Шупік О.В., кандидат ветеринарних наук, старший викладач, науковий керівник 6

ЛІКУВАННЯ ДРІБНИХ ТВАРИН З РАНАМИ РІЗНОЇ ЕТІОЛОГІЇ

Боброва-Ставіла Л.Є., магістрант 2-го курсу, Куліда М.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник 8

ГЕРМАФРОДИТИЗМ ТА ПСЕВДОГЕРМАФРОДИТИЗМ СОБАК

Гнатюк О.М., магістрант 2-го курсу, Лакатош В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник 10

НОВОУТВОРЕННЯ У ДРІБНИХ ТВАРИН (ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ)

Гончар І.П., магістрант 2-го курсу, Куліда М.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник 11

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ОСТЕОСИНТЕЗУ У ДРІБНИХ ТВАРИН

Гуленко Б.В., магістрант 2-го курсу, Ткаченко С.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник 12

ОКСИГЕНО-ТРАНСПОРТНА ФУНКЦІЯ КРОВІ У СВИНЕЙ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ДІЇ КОРМОВОГО СТРЕСУ

Данчук В.О., магістрант 2-го курсу, Карповський В.І., доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник

КОНСЕРВАТИВНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ СОБАК ПРИ ОТИТАХ Какун В.М., магістрант 2-го курсу, Ткаченко В.В, кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник, Тарнавський Д.В., асистент, науковий керівник	14
ЕПІЗООТОЛОГІЯ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ, МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ Камкіна А.О., магістрант 2-го курсу, Сорокіна Н. Г., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	16
ПОШИРЕННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБИ ЛАЙМА У СОБАК Кравчук О.О., магістрант 2-го курсу, Сорока Н.М. доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник	18
НЕФРИТИ У СВІЙСЬКОГО СОБАКИ (ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ) Літвінчук Ю.В., магістрант 2-го курсу, Грушанська Н. Г., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	20
СЕЧОКАМ'ЯНА ХВОРОБА КОТІВ, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ Музичук Д.В., магістрант 2-го курсу, Голопура С.І., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	21
ЦИСТИТ У КОТІВ: ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ Нагорець Р. В., магістрант 2-го курсу, Голопура С.І., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	22
ОЦІНКА СТАНУ СУК З УСКЛАДНЕНОЮ ВАГІТНІСТЮ Насальська С.Ю., магістрант 2-го курсу, Лакатош В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	23
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ, ПЕРЕБІГУ ТА ЛІКУВАННЯ ЗА КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ КОТІВ Новак Н.Ю., магістрант 2-го курсу, Сорокіна Н.Г., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	24
ЕФЕКТИВНІСТЬ ІМУНОБАКТЕРИНУ-D ЗА ВИРОЩУВАННЯ КОЗЕНЯТ Ревацький М.В., магістрант 2-го курсу, Литвиненко В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	27
ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА ТРОМБОЕМБОЛІЇ СВІЙСЬКОГО КОТА Россова М.Б., магістрант 2-го курсу, Бойко Н.І., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	27

ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА ПЕРЕЛОМІВ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ Семенюк О.І., магістрант 2-го курсу, Куліда М.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	28
ПОШИРЕННЯ АБОРТІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УКРАЇНІ, ВИКЛИКАНИХ ВНУ-4 ІНФЕКЦІЄЮ Бучинська Анастасія Сергіївна, магістрант 2-го курсу, Масалович Ю.С., кандидат ветеринарних наук, старший викладач, науковий керівник	29
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСЕКТОАКАРИЦИДНИХ ПРЕПАРАТІВ ЗА СИФОНАПТЕРОЗУ СОБАК І КОТІВ Усич М.Р., магістрант 2-го курсу, Сорока Н.М. доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник	31
ВІРУСНІ ІНФЕКЦІЇ РЕПТИЛІЙ ТА ЇХ ПОШИРЕННЯ Хохлов М.С., магістрант 2-го курсу, Мартинюк О.Г. кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	33
КЛІНІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕРАПІЇ СВІЙСЬКОГО КОТА ЗА УРОЛІТІАЗУ Шепель В.С., магістрант 2-го курсу, Грушанська Н. Г., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	34
ЕФЕКТИВНІСТЬ ІМУНОБАКТЕРИНУ-D ЗА ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛЯТ Шульга Д.В., магістрант 2-го курсу, Литвиненко В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник	36

УДК 636.92.09:616-071:616-007.281

**АТОНІЯ ШЛУНКУ І КИШЕЧНИКУ В СВІЙСЬКОГО КРОЛЯ
(ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ)**

Алексюк І.В., магістрант 2-го курсу

**Грушанська Н. Г., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ**

Актуальність. Хвороби органів системи травлення є основною причиною захворюваності і летальності серед кролів. Враховуючи той факт, що система травлення налаштована на швидке усунення волокнистих відходів – основною рушійною силою для цієї системи є наявність такої неперетравлюваної клітковини. Нестача цієї клітковини є найпоширенішою причиною шлунково-кишкових розладів у кролів.

Атонія шлунку і кишечника є досить поширеним захворюванням серед свійських кролів, не залежно від породи, статі і віку. Через хворобу у кролів продуктивних порід зменшуються прирости маси тіла, уповільнюється їх ріст і розвиток. Оскільки пошук ефективних схем лікування триває і донині – тема досліджень є актуальною.

Результати дослідження і висновки.

Атонія шлунку і кишечника або шлунково-кишковий стаз є одною із поширених патологій у кролів. В Філії «Антонов-Агро» упродовж 2020-2022 років зареєстровано 56 випадків виникнення атонії шлунку і кишечника у кролів, серед яких 23 тварини загинуло, що складає 41,1%.

Причинами виникнення атонії шлунку і кишечника у кролів було порушення раціону годівлі через нестачу сіна в раціоні тварин та обмеження рухової активності.

За лікування кролів другої дослідної групи (легкий ступінь розвитку патології) у всіх тварин на 3-4 добу нормалізувався апетит, споживання води і дефекація, також морфологічні і біохімічні показники крові були в межах фізіологічних величин, що свідчить про високу терапевтичну ефективність застосованої схеми лікування (дієтотерапія, серенія, розчин Рінгера, мелвет).

За лікування кролів третьої дослідної групи (середній і середньо-важкий ступінь розвитку патології) у 8 тварин спостерігали нормалізацію апетиту, споживання води і дефекація до 6 доби лікування, також морфологічні і біохімічні показники крові були в межах фізіологічних величин. Це свідчить про ефективність застосованої схеми лікування (дієтотерапія, розчин Рінгера, мелвет, ранітидин, лідокаїн, метоклопрамід). 2 тварини з цієї групи загинули через наявність первинних патологій і слабку реактивність на проведені лікування.

Економічний ефект на 1 гривню витрат в другій дослідній групі склав 4,4 грн., а в третій групі – 0,93 грн., що свідчить про економічну доцільність проведених лікувальних заходів.

Отже, для лікування хворих на атонію шлунку і кишечника кролів рекомендуємо застосовувати запропоновані в роботі схеми лікування, залежно від важкості перебігу хвороби, а саме комбінацію дієтотерапії, регідратаційної, НПЗЗ, кишкових прокінетиків за легкого ступеня розвитку хвороби з додаванням лідокаїну та противиразкових препаратів за середнього і важкого ступеня розвитку хвороби.

УДК 636.09:616.99(477)

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ЗА ТРИХІНЕЛЬОЗУ ТВАРИН В УКРАЇНІ

Баранов О.В., магістрант 2-го курсу

Сорока Н.М. доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Трихінельоз – це гостре або хронічне захворювання тварин і людини, яке характеризується значними функціональними змінами в органах і системах організму. Хвороба спричинює ускладнення, які часто призводять до летальних наслідків. За характером епідемічних спалахів трихінельоз нагадує інфекційні хвороби (тиф, туляремію, дизентерію), а за злоякісним перебігом – немає собі подібних.

Актуальність теми характеризується економічними збитками, спричиненими тваринництву та соціальні – людству, що спонукає до вивчення причин його виникнення. В зв'язку з цим, актуальними є розробка ефективних методів діагностики, а також пошук і впровадження науково обґрунтованих превентивних заходів за цієї інвазії.

Мета роботи полягала у вивченні епізоотичної ситуації з трихінельозу в Україні та встановленні шляхів поширення і циркуляції збудника серед домашніх, диких і синантропних тварин, а також визначенні ефективності методів післязабійної діагностики за цього гельмінтозу.

Для досягнення мети поставлено такі завдання досліджень:

- зібрати та проаналізувати статистичні дані за трихінельозу в Україні упродовж останніх двадцяти п'яти років;
- вивчити спалахи трихінельозу за попередні двадцять п'ять років та з'ясувати причини їх виникнення;
- встановити динаміку виявлення туш домашніх свиней, уражених личинками трихінел;

– визначити ефективність методів післязабійної діагностики трихінельозу.

У роботі проводили такі методи дослідження: паразитологічні (післязабійна експертиза туш свиней, диких і синантропних тварин), лабораторні (дослідження проб м'язів у штучному шлунковому соку), імунологічні.

Проаналізувавши динаміку виявлення трихінельозних туш свиней з 1990 по 2013 роки, територію нашої держави можна умовно поділити на три зони: зону особливої уваги; сумнівної; вільної зони.

До зони особливої уваги увійшло 6 областей серед яких Миколаївська область налічувала 501 випадки, Одеська – 329, Кіровоградська – 200, Дніпропетровська – 76, Хмельницька – 66, Київська – 38.

До сумнівної зони увійшло 10 областей. Житомирська область налічувала 7 випадків захворювання на трихінельоз, Закарпатська – 6, Вінницька – 5, Черкаська – 4, Херсонська – 3, Львівська – 2, Запорізька – 2, Тернопільська – 1, Чернігівська – 1, АР Крим – 1, Сумська – 2. До тимчасово вільної зони увійшли 8 областей, в яких не було зареєстровано жодного випадку за 1990-2013 роки: Волинська, Рівненська, Івано-Франківська, Чернівецька, Полтавська, Харківська, Луганська, Донецька.

Таким чином, осередки трихінельозних вогнищ було зареєстровано у 14 областях, що є епідеміологічною проблемою для України. На наш погляд, це пов'язано з недостатньою санітарною культурою і гігієною деяких людей та відсутністю ветеринарно-санітарної експертизи спожитого ними м'яса і м'ясопродуктів.

Збудник трихінельозу періодично виділяється серед диких і синантропних тварин. Це обумовлюється їх частотою і повсюдним ураженням трихінелами, багаточисельністю видів і популяцій, тісним контактом з людиною й навколишнім середовищем, а також недостатніми санітарними заходами щодо цих груп тварин. Така складна епізоотична ситуація могла в будь-який час сприяти виникненню нових осередків трихінельозних вогнищ.

При обстеженні 478 туш диких кабанів виявлено два позитивних результати, що становить 0,4 % від загальної кількості досліджених. Слід відмітити, що навіть при досить слабкій інтенсивності інвазії, ці тварини часто є причиною як поодиноких, так і групових спалахів захворювань людей на трихінельоз.

При обстеженні 173 тушок борсуків одержано три позитивних результати, що становить 1,7 % від загальної кількості досліджених.

Таким чином, провідну роль в поширенні інвазії на території України займає дика фауна, в якій постійно здійснюється циркуляція збудників трихінельозу.

ІНФЕКЦІЙНИЙ ПЕРИТОНІТ КОТІВ, ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ЛІКУВАННЯ

Башинський В.В., магістрант 2-го курсу

Недосєков В.В., доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Котячий вірусний перитоніт FIP, – це вірусна хвороба, що вражає всі види родини котових. FIP викликається вірусом FIPV, який, у свою чергу, є мутацією вірусу FECV, який належить до родини вірусів Coronaviridae. Загальна назва коронавірусів кішок позначається аббревіатурою FCoV.

За статистичними даними, близько 90% всіх вуличних кішок у всьому світі є переносниками FCoV. Але лише приблизно 10-12% із них стають переносниками FIP внаслідок мутації вірусу. Цікавим є те, що після мутації захворювання стає малозаразним, хоча й набагато небезпечнішим.

Механізмом зараження FCoV в основному прийнято вважати аліментарним. Наймовірнішими місцями для зараження є спільні місця харчування, котячі туалети та поїлки, притулки для котів та інші, де коти можуть тісно контактувати один з одним.

Етіологія мутації FCoV до кінця не вивчена. Прийнято вважати, що найімовірнішими факторами ризику мутації FCoV є стреси та імуносупресивні стани.

Інкубаційний період хвороби може тривати від кількох тижнів до кількох місяців. Розрізняють дві основні форми перебігу FIP: ексудативну, або так звану вологу, та не ексудативну, також відому як суху.

Ексудативна форма перебігу частіше має більш виражену специфічну клінічну картину та характеризується можливим асцитом, випотами в перитонеальну або плевральну порожнину. Інші симптоми не є патогномонічними та сильно різняться в залежності від випадків: млявість, анорексія, гарячка, порушення дихання, збільшена печінка тощо.

Неексудативний або сухий FIP має менш виражені симптоми, які також досить сильно різняться в залежності від кожного індивідуального випадку. До характерних ознак належать млявість, відсутність апетиту та втрату ваги, яку потім відносно важко відновити.

Інші симптоми, які можуть бути властиві для обох форм, в основі залежать від того, які органи були уражені та ступеню їх ураження.

Через досить неоднозначну та непостійну симптоматичну картину, встановити діагноз на FIP є не завжди легким завданням для ветеринарного лікаря. Найпростішим та найточнішим методом діагностики вважається

дослідження випоту при ексудативній формі FIP. При сухій формі діагноз встановити також можливо, проте він встановлюється набагато довше та складніше.

На момент дослідження епізоотологічна ситуація щодо FIP в Україні та світі є неблагополучною, що обумовлено поширеністю та простотою передачі FCoV поміж вуличними котами. Можна припустити, що з кожним роком ситуація буде все більш ускладнюватися, якщо не розпочати вживати заходів стосовно контролю за популяцією безпритульних кішок та котів та заходів боротьби із незаконним та неконтрольованим розведенням тварин.

Випадки FIP зустрічаються по всіх областях України. Було виявлено, що кількість зафіксованих випадків FIP у областях прямо пропорційно відповідають кількості їх мешканців. Можна припустити, що це пов'язано із тим, що кількість безпритульних котів та кішок у містах напряду залежить від кількості людей, які в ньому проживають. Це, скоріш за все, пов'язано із тим, що котам зручніше розмножуватись поруч із постійним джерелом їжі та тепла, якого набагато легше знайти поруч із людьми.

На сьогоднішній день вважається, що FIP це практично невиліковна хвороба. І хоча лікування ще вважається експериментальним, все одно важко не помітити тих успіхів, яких добилися ветеринарні лікарі, використовуючи новітні препарати на кшталт GC376 та GS-441524.

На сьогоднішній день лише невелика кількість клінік в Україні вже розпочала лікування даними препаратами. Через їх труднодоступність та відсутність на легальному ринку, багато хто досі вважає, що FIP залишається невиліковною хворобою.

Ветеринарними лікарями із різноманітних часток світу було розроблено декілька ефективних схем лікування вірусного перитоніту кішок. Схема лікування, яка триває 84 дні, показує приголомшуючі результати та відсотки по тваринам, які змогли перебороти FIP та досягнути ремісії.

Навіть якщо немає специфічних препаратів під рукою, які могли б безпосередньо вплинути на реплікацію вірусів, існують інакші медикаментозні опції аби покращити якість життя та, можливо, продовжити його тривалість.

Зазвичай, специфічного лікування одним препаратом протягом 84 днів вистачає для того, аби вилікувати тварину. Проте, задля усунення вторинних симптомів не буде зайвим під'єднати за необхідності інші препарати, які могли б допомогти із їх усуненням.

Як показує досвід українських колег, які вже встигли попрактикуватись у лікуванні FIP, далеко не кожний власник хворої тварини, погоджується на довготривалий та дорогий курс лікування. В середньому, тривалість одного флакону варіює від 80 до 100 євро, коли одного флакону вистачає на 2

застосування. Тобто, в середньому, лікування експериментальним препаратом обходиться власнику у 40-50 євро на добу. А сума за повний курс лікування складе від 3360 до 4200 євро.

Таким чином, FIP все ще залишається досить маловивченою та непростою у діагностиці та лікуванні хворобою. Простота механізму поширення вірусу FECV, який згодом може мутувати у FIPV, та велика кількість вуличних котів робить епізоотологічну ситуацію досить складною для взяття її під контроль. Проте нещодавно світу були представлені нові препарати, інгібітори вірусної протеази, які мають дуже багатообіцяючі результати у лікуванні тварин, хворих на FIP. Наразі даних препаратів не існує на легальному ринку в Україні, а саме лікування вважається експериментальним. Проте практика ветеринарних лікарів інших країн показує, що зовсім скоро підхід до лікування FIP у всьому світі зміниться назавжди.

УДК 636.09:591.484

НОВІТНІ МЕТОДИ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ ПАТОЛОГІЙ РОГІВКИ

Білодід М.В., магістрант 2-го курсу

**Шупік О.В., кандидат ветеринарних наук, старший викладач, науковий
керівник**

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

Око - анатомічно складна структура ,яка складається з очного яблука та допоміжного апарату та відіграє надзвичайно важливу функцію у житті тварин. Особливу роль відіграє рогівка. Найбільше розповсюджені патології, які потребують хірургічного лікування - перфорація рогівки, корніальний секвестр котів, кератомалачія , глибокі стромальні виразки рогівки та десцеметоцеле.

Основні методи діагностики: біомікроскопія, офтальмоскопія, тест з флюоресцеїном ,тест Зейделя.

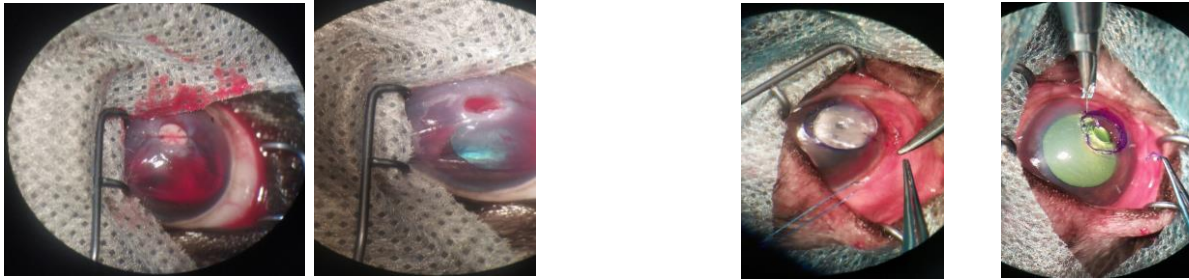
Основним завданням хірургічного лікування патологій рогівки полягає у видаленні некротизованих тканин, відновлення анатомічної товщини і герметичності, прозорості та функціональності рогівки. Найефективнішими методом лікування являється - кератопластика (трансплантація рогівки)

На сьогоднішній день в ветеринарній офтальмології для собак і котів застосовують наступні техніки:

В залежності від тяжкості ураження, доступності та техніки операції можуть бути застосовані наступні матеріали для заміщення дефекту рогівки:

- штучна рогівка BioSis – виготовляють із підслизового шару тонкої кишки свиней;
- рогівковий трансплантат – застосовують заморожену, свіжу та ліофілізовану донорську рогівку;

Пенетруюча кератопластика Глибока передня ламелярна
 Penetrating Keratoplasty (PK)- кератопластика Deep Anterior Lamellar
 вирізається весь дефект рогівки і Keratoplasty(DALK)- рогівкою
 заміщуємо його донором. донором заміщується частина стріми.

- амніон- внутрішня зародкова оболонка.

Отже хірургічні методи лікування патологій рогівки є одними з найактуальніших питань в сучасній ветеринарній офтальмології завдяки чому є можливість збереження ока та його функціонального стану.

Метою магістерської роботи стало дослідження і порівняння ефективності різних методів, що можуть бути застосовані на практиці при хірургічному лікуванні патологій рогівки. Також практичним шляхом було економічно обґрунтовано застосування певного матеріалу.

Для лікування патології рогівки корніальний секвестр котів, який займає 3/4 товщини рогівки найефективнішим методом є глибока передня ламелярна кератопластика із застосуванням штучної рогівки BioSis. Із 14 пацієнтів позитивну динаміку лікування спостерігали у 13, (92,9 %). У одного пацієнта спостерігали рецидив (7,1%).

При перфорації рогівки, спричиненим корніальним секвестром, застосування техніки пенетруючої кератопластики із застосуванням рогівкового трансплантата (свіжої донорської рогівки) та амніон виявилися недефективними. Із прооперованих 5 пацієнтів: 2 - амніон – 100 % позитивний результат, а при застосування рогівкового трансплантату у 3 пацієнтів мали у одного отримали рецидив, що становить 33,3% .

Для лікування перфорації рогівки, спричиненої іншими факторами у собак застосовували пересадку замороженої донорської рогівки та амніотичну мембрану. Із десяти пацієнтів, які були прооперовані, три отримали лікування із застосуванням амніотичної мембрани, а сім – заморожену донорську рогівку. У першому випадку маємо 100% позитивну динаміку, а в другому: у 1 пацієнта -

відторгнення рогівки (14,3%), а у іншого пацієнта мали негативні наслідки в прооперованому оці у формі прорізання швів та відходження трансплантата (14,3%). У 5 пацієнтів ускладнень не спостерігали (71,4%), але відмічалось наявність сильної васкуляризації та фіброз.

Отже до лікування даних патологій необхідно підходити диференційовано, враховуючи стадію розвитку патології, ступінь ураження корніальних тканин. Застосування прогресивних методів хірургії дозволяє повністю відновити оптичну прозорість рогівки.

УДК 636.9.09:616-001.4-08

ЛІКУВАННЯ ДРІБНИХ ТВАРИН З РАНАМИ РІЗНОЇ ЕТІОЛОГІЇ

Боброва-Ставіла Л.Є., магістрант 2-го курсу

Куліда М.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

Багато тварин, які потрапляють на огляд до ветеринарних клінік, мають травматичні ушкодження різної етіології. Доволі часто лікарі ветеринарної медицини реєструють тварин з укусно-рваними ранами. Особливість укушеної рани, що з'являється в результаті укусу тварини, полягає в тому, що вона є найбільш інфікованою, оскільки ротова порожнина тварини багата на вірулентну мікрофлору. Такі рани часто ускладнюються розвитком інфекції, незважаючи на те, що зона ушкодження не дуже велика. Слина деяких тварин може містити певні токсини або отрути (укус отруйної змії). Крім того, укушені рани можуть бути заражені вірусом сказу, що вимагає вжиття профілактичних заходів.

Терапія укушених ран складається з місцевого й загального лікування. Характер лікування визначається фазою ранового процесу. Місцеве лікування у фазі запалення полягає в боротьбі з мікроорганізмами в рані та забезпеченні адекватного дронування ранової порожнини. А також сприяння якнайшвидшому очищенню рани від некротичних тканин та зменшення проявів запальної реакції.

Метою роботи було дослідження поширення різноманітних поранень серед домашніх тварин та класифікації ран, які найчастіше діагностуються у тварин та порівняння ефективності методів лікування кусано-рваних та колотих ран у собак і котів.

Дослідження виконували впродовж 2021–2022 років на базі кафедри хірургії і патофізіології ім. акад. І.О. Поваженка факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Серед досліджених 36 тварин з пораненнями різної етіології у собак спостерігали 25 випадків (69.4%), тоді як серед котів – 11 випадків (30.5%).

Під час клінічного дослідження поранених тварин було діагностовано: укушені рани – 10 випадків (27%), колоті рани – 3 (8%), рвані рани – 8 (22%), післяопераційні ускладнені рани – 2 (6%), рани при відкритих переломах – 2 (6%), випадкові різані рани – 3 (8%), рани (садно) внаслідок розчісування при дерматиту – 1(3%), рани завдані стороннім предметом (остюком рослин) – 1 (3%), рани невідомої етіології – 6 (17%).

Найпоширенішими серед дрібних домашніх тварин є рани, які виникають внаслідок укусу тварини іншою твариною, а також рвані та рани невідомої етіології.

Для порівняння ефективності різних методів лікування поранених тварин було сформовано дві групи тварин по п'ять голів у кожній, з укушено-рваними ранами, які найчастіше ми діагностували серед досліджених тварин.

У першій дослідній групі тваринам проводили часткове висікання рани з метою видалення з ранової порожнини некротизованих тканин з наступним дрениванням ранової порожнини для покращення виходу ранового ексудату. Дренажі видаляли на третю добу після первинної хірургічної обробки рани, а на ранову поверхню накладали вторинні шви, які знімали на десятий день, після повного загоєння рани.

Лікування поранених тварин другої групи зводилося до проведення часткового висікання рани з подальшим використанням пов'язки для закриття ранової поверхні. Стінки рани обробляли порошком «Квадро». На 3 – 5 день на дні рани з'являлась грануляційна тканина, а в епітелізація тканин в середньому відбувалась на 14 добу після первинної хірургічної обробки рани.

У результаті проведених досліджень встановлено, що схема лікування тварин першої групи більш ефективна у порівнянні з тваринами другої групи.

За рахунок часткового висікання ранової порожнини, вдалося значно скоротити першу фазу ранового процесу. Зменшити інтоксикацію тканин, прискорюючи утворення грануляційної тканини та максимально зблизити краї рани, а дренаж забезпечував вільний відтік ранового ексудату. Після видалення дренажу на 3 день лікування було накладено вторинні шви. Все це давало змогу пришвидшити процес загоєння рани.

Отже, знання класифікації ран і фаз ранового процесу дозволяє раціонально обрати методи лікування поранених тварин, досягти швидкого та якісного загоєння ран у тварин без розвитку ранніх та пізніх ускладнень.

ГЕРМАФРОДИТИЗМ ТА ПСЕВДОГЕРМАФРОДИТИЗМ СОБАК

Гнатюк О.М., магістрант 2-го курсу

Лакатош В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України

За даними літератури у світі існують сотні порід собак і продовжується селекційна робота над створенням нових. В племінному розведенні актуальною проблемою є генетична патологія, особливо аномалії, які виникають в ембріональний період і призводять до постнатального порушення статевого розвитку. Вивчення гермафродитизму серед людей і тварин має давню історію, однак в кінології ці питання вивчені недостатньо[1,2]. Мета роботи – вдосконалити алгоритм діагностики гермафродитизму та псевдогермафродитизму у сук.

Гермафродитизм та псевдогермафродитизм (інтерсексуальність) виникають у собак у ембріональний період через відхилення під час хромосомного, гонадного та фенотипового визначення (диференціації) статі і мають суттєві відмінності: істинний гермафродитизм характеризується одночасною наявністю оваріальної та тестикулярної тканин і виявляється як реверсія статі з різним каріотипом та фенотипом, а псевдогермафродитизм – наявністю у собак гонад однієї статі (або самця або самиці) та ознаками двостатевості зовнішніх статевих органів і поділяється на інтерсексуалізм самця та інтерсексуалізм самиці.

Результати досліджень показали, що найкращу діагностичну ефективність при обстеженні неплідних сук з ознаками гермафродитизму мав алгоритм, який включав фенотипову, гонадну, паспортну, психологічну (сексуальна поведінка), гормональну (визначення стероїдних статевих гормонів) та генетичну (каріотипування) оцінку, що дозволило не тільки диференціювати істинний та псевдогермафродитизм, але і виявити інші патології та сук потенційно придатних до розведення.

Суки з гермафродитизмом та інтерсексуальністю непридатні до відтворення, тому для їх лікування доцільним є проведення оваріогістеректомії та хірургічної корекції зовнішніх статевих органів.

Висновок. Вроджені та спадково обумовлені хвороби, не мають значного поширення, однак є актуальною проблемою у розведенні. Для діагностики та диференційної діагностики гермафродитизму та інтерсексуалізму можна використати алгоритм визначені статевої приналежності тварини.

УДК 636.9.09:616-006:616.-07/.08

**НОВОУТВОРЕННЯ У ДРІБНИХ ТВАРИН (ДІАГНОСТИКА І
ЛІКУВАННЯ)**

Гончар І.П., магістрант 2-го курсу

**Куліда М.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий
керівник**

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

Новоутворення у дрібних тварин є поширеною патологією сучасності, адже майже в кожній п'ятій тварини діагностують онкологію. Хвороби даної групи і патологічні зміни, які вони викликають в організмі, посідають друге місце серед причин смертності серед собак і котів, після патології серцево-судинної системи. Пухлини з'являються у тварин незалежно від віку, породи та статі, але найчастіше вони діагностуються у тварин старшого віку (від 8 до 12 років).

У самок частіше діагностують пухлини молочних залоз та статевої системи, це пов'язано із тим, що власники тварин часто застосовують гормональні препарати для припинення прояву статевої охоти.

Також до факторів розвитку пухлин відносять канцерогени, які можуть сприяти пухлинному росту, до них відносять: фізичні – дія ультрафіолетових променів, сонячна, космічна та іонізуюча радіації, які згадані у фізико-хімічній теорії виникнення пухлин.

Метою роботи було дослідження різновидності новоутворень і частоти їх виникнення у дрібних домашніх тварин, а також вивчення сучасних методів їх ранньої діагностики та порівняння ефективності радикального методу лікування тварин за новоутворень в ділянці молочних залоз та поєднання його з хіміотерапевтичним.

Дослідження виконували впродовж 2021–2022 років на базі кафедри хірургії і патофізіології ім. акад. І.О. Поваженка факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України та ветеринарної клініки «Альфа», яка знаходиться в м. Київ, вул. Оранжева, 3.

Для дослідження було сформовано дві групи тварин (коти і собаки) по дев'ять голів в кожній з новоутвореннями в ділянці молочних залоз.

Тварин відбирали враховуючи результати клінічного огляду і даних анамнезу. Застосовували огляд, пальпацію, аускульту, проводили відбір крові для гематологічних досліджень, виконували біопсію для отримання гістологічного висновку (матеріали направляли на дослідження до лабораторії

Biosoft). Із додаткових методів проводили рентгенологічне дослідження, для оцінки стану внутрішніх органів та головне на наявність метастазів.

У результаті проведених досліджень було встановлено, що серед досліджених нами 43 тварин пухлини шкіри діагностували в 30,2 %; пухлини молочної залози – 41,8 %; пухлини мейбомієвої залози – 6,9 %; пухлини в ділянці ротової порожнини – 11, 6%; пухлини статевих органів – 9,3 %.

Враховуючи, що найбільший відсоток становили тварини з новоутвореннями в ділянці молочної залози, на другому етапі наших досліджень ми порівняли ефективність різних методів хірургічного лікування тварин із пухлинами молочних залоз.

При лікуванні тварин першої групи проводили часткову мастектомію з подальшим застосуванням хіміотерапевтичного препарату метастоп відповідно до інструкції препарату. Тваринам другої групи проводили часткову мастектомію у поєднанні із одночасною оваріогістеректомією.

Отримані результати показали наступне: в першій групі – 6 рецидивів новоутворень у післяопераційний період (4 кішки, 2 собаки), а в другій групі – 4 рецидиви (3 кішки, 1 собака). Крім того, у 3 тварин другої групи під час оваріогістеректомії було виявлено численні кісти на рогах матки та яєчниках.

Отже, застосування часткової мастектомії у поєднанні із одночасною оваріогістеректомією у тварин другої групи є більш ефективним за лікування тварин з пухлинами в ділянці молочних залоз. Даний метод лікування зменшує відсоток появи рецидивів та покращує якість життя тварин.

УДК 636.9.09:616-001

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ОСТЕОСИНТЕЗУ У ДРІБНИХ ТВАРИН

Гуленко Б.В., магістрант 2-го курсу

Ткаченко С.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

Остеосинтез — хірургічне лікування переломів кісток, що полягає в репозиції та фіксації кісткових уламків механічними конструкціями та імплантатами (пластинами, гвинтами, інтрамедулярними стержнями, шпицями, дротом).

Види остеосинтезу:

Інтрамедулярний остеосинтез. Внутрішньокісткова методика, при якій з'єднання фрагментів кістки досягається за рахунок введення штифтів у кістковомозкові канали.

Екстремедулярний остеосинтез. Кісткові фрагменти фіксуються шляхом закріплення пластин гвинтами на поверхні кістки.

Остеосинтез апаратом зовнішньої фіксації. Цей безкільний метод реалізується шляхом проведення спиць через зону перелому. Завдяки компресії фрагменти наближаються один до одного і зростаються.

Метою роботи було дослідження основних методів та порівняння видів остеосинтезу, їх загальну характеристику, переваги та недоліки, дати оцінку їх ефективності.

Об'єктом дослідження є коти та собаки різної породи, віку та ваги (2-25кг). У яких спостерігалися переломи в кінцівок різних видів.

Предмет дослідження – висвітлити питання порівняльної характеристики остеосинтезу у дрібних тварин.

Дослідження виконували на базі ветеринарної клініки «Ветмайстер», що знаходиться за адресою: вул. Чкалова 2, м. Буча, Київська область.

Період дослідження тривав з 2020 по 2022 роки. Матеріалом для дослідження слугували коти та собаки різних порід та вікових груп, у яких діагностували перелом передніх та задніх кінцівок різних типів.

Результати дослідження: час відновлення опорної функції кінцівки насамперед залежить від травматизації завданої під час хірургічного втручання.

Усього було проведено маніпуляцій остеосинтезу при переломах кінцівок 32 тварини (собак та котів) віком від 8 міс до 13 років. Вага тварин становила від 2 – 26 кг. 15 тваринам було застосовано зовнішню конструкцію фіксації, 10 методикою надкісткового остеосинтезу та 7 з застосуванням інтрамедулярного остеосинтезу.

Лікувальна ефективність за методикою інтрамедулярного остеосинтезу становила 71% тобто (5 із 7 випадків). Методом надкісткового остеосинтезу – 90% (9 із 10 випадків). Метод зовнішньої конструкції 92.4% (14 із 15 проведених).

Найбільш ефективні методи лікування переломів за допомогою остеосинтезу краще всього себе показали дві методи такі як надкістковий та зовнішня конструкція.

УДК 636.4.09:591.18

**ОКСИГЕНО-ТРАНСПОРТНА ФУНКЦІЯ КРОВІ У СВИНЕЙ З РІЗНИМИ
ТИПАМИ ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ДІЇ КОРМОВОГО
СТРЕСУ**

Данчук В.О., магістрант 2-го курсу
Карповський В.І., доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Стреси різної етіології, зокрема кормовий стрес, завдають у тваринництві значні економічні збитки. Це обумовлено зниження резистентності та продуктивності тварин за дії різних подразників. В наслідок дії стресового фактора в організмі тварин відбуваються значні метаболічні перетворення які сприяють його адаптації до змінених умов існування. Безперечно провідну роль у цьому механізмі відіграє центральна нервова система.

Метою роботи було дослідити стан оксигено-транспортної функції крові у свиней з різними типами вищої нервової діяльності за дії кормового стресу.

Встановлено, що середній показник основних характеристик коркових процесів у свиней сильного врівноваженого рухливого типу вищої нервової діяльності становить $3,8 \pm 0,2$ ум. од., сильного врівноваженого інертного - $2,8 \pm 0,1$ ум. од., сильного невірноваженого - $3,0 \pm 0,1$ ум. од., і слабого типу - $1,1 \pm 0,1$ ум. од..

Стан оксигенотранспортної функції крові свиней з різними типами вищої нервової діяльності достовірно відрізняється. Встановлено різну реактивність та адаптивність свиней з різними типами вищої нервової діяльності. Тварини сильного невірноваженого та слабого типу сильніше реагують на технологічний подразник, що характеризується не тільки кількісними, але і якісними змінами показників червоної крові. Встановлені достовірні взаємозв'язки основних характеристик нервових процесів з показниками оксигенотранспортної функції крові, які за дії кормового стресу тільки посилюються.

Прирости маси тіла свиней за дії кормового стресу істотно зменшуються. Так, у свиней з сильним врівноваженим рухливим, сильним врівноваженим інертним, сильним невірноваженим і слабким типом вищої нервової діяльності становили відповідно $695,0 \pm 17,7$ грам, $704,4 \pm 4,4$ грам, $566,2 \pm 16,3$ грам та $411,8 \pm 55,5$ грам. У свиней з сильним невірноваженим та слабким типом середньодобові прирости були менше відповідно на 18,5 % ($p < 0,001$) та 40,7 % ($p < 0,001$) від показників тварин з сильним врівноваженим рухливим типом вищої нервової діяльності.

УДК 636.7.09:591.485

КОНСЕРВАТИВНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ СОБАК ПРИ ОТИТАХ

Какун В.М., магістрант 2-го курсу
Ткаченко В.В, кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Тарнавський Д.В., асистент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Актуальність. Захворювання вушного каналу є найбільш поширеною групою захворювань серед собак. За даними дослідників, близько 20% собак мають певну форму захворювання вух [1].

Актуальність обраної теми досліджень ґрунтується на тому, що захворювання вух останнім часом зустрічається все більше, але не існує найбільш ефективної та безпечної схеми лікування, що не заліковує проблему, а повністю виліковує. Варто відмітити, що при неправильно підібраній терапії чи відсутності освідомленості власників про правильний догляд за вушними раковинами спостерігається перехід гострої стадії отиту в хронічний чи взагалі рецидивуючий отит, що в подальшому призводить до втрати слуху твариною.

Матеріали та методи. Матеріалом для дослідження були дані з журналу реєстрації хворих тварин протягом 2020-2022 років, що ведуться у ветеринарній клініці «Real-Vet» у м. Бровари. Загалом було проаналізовано 408 випадків отитів у собак за вище згаданий період.

Для встановлення особливостей перебігу групи отитів, основних клінічних ознак, діагностики та диференціальної діагностики було досліджень 30 собак з різними формами отитів (зовнішній, середній, внутрішній). При цьому використовували різноманітні методи досліджень.

Проводили клінічні, лабораторні та візуальні методи дослідження (отоскопія, огляд, термометрія, цитологічне дослідження вмісту вушних каналів, бактеріологічний посів вмісту вух з визначенням чутливості до антибіотиків, рентгенографію, КТ, МРТ). Для визначення ефективності різних груп препаратів для лікування собак за гострого зовнішнього отиту було створено 3 групи тварин.

Результати досліджень. Встановлено, що найчастіше у собак діагностували саме зовнішній отит, викликаний різноманітними чинниками. Але варто відмітити, що через неправильний підбір лікування, відсутність ветеринарної допомоги хворим тваринам було виявлено тенденцію до збільшення випадків середнього та внутрішнього отитів. Так, у 2022 році було зареєстровано найбільший відсоток випадків внутрішнього отиту – 13,1%, тоді як у 2020 році цей показник становив лише 5 %. Встановлено, що найбільшу кількість отитів викликають заразні патології (48,1%) та алергічні реакції (24,2%). За отриманими даними, найбільшу кількість випадків отиту реєстрували у молодих тварин, віком 1-3 роки (35%) та до 7 років (22,5%). Це пояснюється

тим, що саме молоді тварини часто травмують вушні раковини, контактують з більшою кількістю тварин, ніж цуценята чи геріатричні тварини. За даними досліджень щодо породної схильності, встановлено, що більшість випадків реєструвалось у собак з висячими вухами, а саме у собак, породи лабрадор (15%), спанієль (17,6%) та мальтезе/мальтіпу (20%). У 25 випадків з 30 власники тварин скаржились на мотання головою, чухання ураженого вуха (83,3%). Також у 16 випадків відмічали больові відчуття при спробі потрогати вухо вдома (53,3%). У 21 тварини (70%) власники спостерігали сіро-жовті чи коричневі виділення з вушного каналу, що мали неприємний запах. У 19 зареєстрованих випадків власники тварин скаржились на інтенсивне розчісування уражених вух до утворення ран (63,3%). У всіх 30 досліджених тварин (100%) при отоскопії спостерігали гіперемію слизової оболонки слухового проходу. У 23 тварин (76,6%) спостерігали також набряк слухового каналу різної інтенсивності. Встановлено, що у тварин у всіх дослідних групах власники спостерігали покращення загального стану. У першій групі тварин покращення стану спостерігали на 5-7-й день з початку лікування; у другій групі – через 3-5 днів; у третій – на наступний день. Аналізуючи усі вище перелічені результати проведених власних досліджень, можна зробити висновок, що застосована нами експериментальна схема лікування гострого зовнішнього отиту змішаної етіології у собак є найбільш ефективною. Базувалась ця схема лікуванні на комплексному підході до проблеми, використовуючи як місцеву, так і системну терапію. Основними препаратами були антибіотики широкого спектру дії (амоксцилін з клавулановою кислотою) та комплексні місцеві препарати (Ізотік, Отіфлаш та Отіхелп).

Висновки. Отити собак – це ціла група запальних захворювань, що вражає вуха у домашніх собак. Отити можуть бути зовнішніми, середніми та внутрішніми, часто є змішаними. Варто відмітити, що в більшості випадків отит є хронічним та асоційованим з алергією у собак. При проведенні лабораторних досліджень встановлено чутливість мікрофлори вушного вмісту хворих собак до антибіотиків та протигрибкових засобів, що також підвищує ефективність проведених лікувальних заходів. Встановлено, що з запропонованих схем лікування собак при гострому зовнішньому отиті змішаної етіології найбільш ефективною була саме запропонована нами експериментальна схема лікування.

УДК 636.7.09

ЕПІЗООТОЛОГІЯ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ, МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ

Камкіна А.О., магістрант 2-го курсу

Сорокіна Н. Г., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України

В останні десятиріччя тенденції до збільшення популяцій котів, як домашніх так і диких, зростають по всьому світу, зокрема в Україні. Разом з ними зростає й захворюваність їх на різноманітні хвороби, яка перешкоджає нормальному існуванню. Кішки мають широкий діапазон хвороб: інфекційні, інвазійні, та хвороби незаразної етіології. Інфекційні хвороби є не найпоширенішими серед представників котячого світу, але найнебезпечнішими. Зокрема дуже поширеними є панлейкопенія котів, каліцивіозна інфекція котів, герпесвірусна інфекція котів, вірусна лейкемія котів, вірусний імунодефіцит котів тощо.

Метою і завданням роботи було визначення та аналіз епізоотичної ситуації в м. Києві, визначення та розробка ефективної схеми лікування та профілактичних заходів за захворювання панлейкопенія котів.

Вірус панлейкопенії котів (FPV) заражає всіх котячих, а також єнотів, норок і лисиць. Цей збудник може виживати в навколишньому середовищі протягом декількох місяців, є високостійким до деяких дезінфікуючих засобів та поширений по всьому світу. Передача збудника відбувається фекально-оральним шляхом. Непрямий контакт є найпоширенішим шляхом зараження, і FPV може переноситися фомітами (взуття, одяг), що означає, що кімнатні коти також знаходяться в групі ризику. Можлива внутрішньоутробна передача вірусу та інфікування новонароджених.

Коти будь-якого віку можуть бути вражені FPV, але кошенята найбільш сприйнятливі. Смертність кошенят висока – понад 90%. Основними ознаками захворювання є гарячка, млявість, відсутність апетиту, блювота, діарея, зневоднення, раптова смерть. Неврологічні ознаки (переважно мозочкові). Антиген вірусу панлейкопенії котів виявляють у фекаліях за допомогою наявних у продажу наборів тестів. Спеціалізовані лабораторії проводять ПЛР-дослідження цільної крові або фекалій.

Лікування захворювання включає в себе підтримуючу терапію та хороший догляд, що значно знижує рівень смертності. При ентериті рекомендовано парентеральне введення антибіотика широкого спектру дії. Ефективними є дезінфікуючі засоби, що містять гіпохлорит натрію (відбілювач), пероцтову кислоту, формальдегід або гідроксид натрію.

Проаналізувавши проведені дослідження можна зробити висновок, що окремі райони та мікрорайони м. Києва досить благополучні щодо панлейкопенії, проте захворюваність все ж виникає. Сприйнятливість котів до вірусу коливається в межах віку: найсприйнятливішими віковими групами є

кошенята віком від 1 до 6 місяців, потім 6-12 міс і коти старші одного року відповідно. Для панлейкопенії характерною є сезонність захворювання, найчастіше воно реєструється в літній період.

За результатами досліджень можна дійти висновку, що лікування має бути комплексним, включати в себе основні ланки замінної і антибактеріальної терапії. Схема лікування налічувала в собі засоби з наступних груп: антибіотики, протиблювотні, сорбенти, протимікробні та протипротозойні, а також включає в себе розчин для внутрішньовенної інфузії для забезпечення сенсibiliзації водно-електролітного балансу організму.

Основою профілактики захворювання є вакцинація тварин. Рекомендована наступна схема вакцинації: всі коти, включаючи домашніх, повинні бути вакциновані. Рекомендовано дві ін'єкції, у віці 8-9 тижнів і через 3-4 тижні. Третя вакцинація у віці 16-20 тижнів рекомендована кошенятам із середовища з високим інфекційним тиском (притулки для кішок) або від маток із високим рівнем індукованих вакциною антитіл (розплідники). Усі коти повинні отримати першу ревакцинацію через 12 місяців після завершення курсу вакцинації кошенят. Після цієї першої ревакцинації наступні ревакцинації проводяться з інтервалом у 3 роки або довше, якщо не застосовуються особливі умови; або з інтервалом в 1 рік в залежності від благополуччя області і країни та від вакцини.

Висновок: панлейкопенія котів – це висококонтагіозне захворювання, з ознаками лихоманки, діареї, блювоти та іноді неврологічними ускладненнями яке вражає переважно кошенят до 6-місячного віку і має високу ймовірність летальності. Лікування спрямоване на забезпечення комфортних умов під час лікування (тепле, темне приміщення, гарна дієта) та використання симптоматичної, замінної та антибактеріальної терапії. Профілактика включає в себе організаційно-господарські, ветеринарно-санітарні та зоогігієнічні заходи. Основним методом профілактики панлейкопенії котів залишається своєчасне проведення вакцинації котів проти цього захворювання.

УДК 636.7.09:616.98-07

ПОШИРЕННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБИ ЛАЙМА У СОБАК

Кравчук О.О., магістрант 2-го курсу

**Сорока Н.М. доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ**

Хвороба Лайма (лайм-бореліоз, Lyme borreliosis, LB) – найбільш поширена, небезпечна, поліорганна, природно-вогнищева, трансмісивна хвороба

у світі, від якої страждають як люди, так і тварини. Збудником цієї хвороби є *Borrelia burgdorferi sensu lato*, а переносником – іксодові кліщі роду *Ixodes*.

Для ветеринарної медицини актуальність вивчення лайм-бореліозу визначається тим, що її збудники можуть завдавати значної шкоди здоров'ю домашніх тварин. Проте, у разі лайм-нефриту, спричиняти ще й загибель тварин. Крім того, собаки частіше піддаються укусам іксодових кліщів, ніж люди, та здатні сприймати і довгий час зберігати збудників при контакті як із імаго, так із німфами. Тому собаки часто можуть виступати як індикатори епідеміологічної небезпеки на певній території.

Метою досліджень було визначити поширення лайм-бореліозу та провести діагностичні і лікувальні заходи у собак за нього.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- проаналізувати історію відкриття та дослідження лайм-бореліозу.
- встановити особливості діагностики за лайм-бореліозу собак.
- запропонувати лікувально-профілактичні заходи за лайм-бореліозу собак.

У роботі використані методи досліджень: епізоотологічний, клінічний, гематологічний, молекулярно-біологічний (ПЛР).

За результатами досліджень у шести собак встановлено захворюваність на хворобу Лайма. Діагноз встановлено комплексно та підтверджено лабораторно з використанням імуноферментного методу.

У лісопаркових зонах міста Києва, Фастівського і Обухівського районів Київської області України виявлено два види іксодових кліщів – *Dermacentor reticulatus* (Fabricius, 1794) та *Ixodes ricinus* (Linne, 1758). Визначено, що кліщі *Dermacentor reticulatus* домінують серед іксодід. Екстенсивність інвазії у собак становить 77 %.

Пропорційне співвідношення виявлення кліщів *Dermacentor reticulatus* і *Ixodes ricinus* у собак навесні, у час їх пікової активності, становить у середньому 4,5:1. Під час збирання іксодових кліщів переважають самки над самцями. Інтенсивність інвазії коливається від поодиноких екземплярів до десятка іксодових кліщів, у середньому становить $3,42 \pm 0,63$ екз.

За час досліджень у самок і самців *Dermacentor reticulatus* та *Ixodes ricinus* виявлено морфологічні аномалії, які характеризуються асиметрією поздовжньої осі тіла, атрофією лапок, наявністю додаткових сегментів лапок, карликовістю, меланізацією, що проявляється у помітно темнішому кольорі всього тіла.

За лікування хворих собак на лайм-бореліоз ефективними є антибіотик тетрациклінового ряду доксициклін, а також протизапальний та знеболювальний засіб – превікокс і тонізуючий та вітамінний препарат –

катозал. Економічний ефект від проведеного лікування одну гривню витрат становить 1,4 грн.

За імуноферментного дослідження збудника *Borrelia burgdorferi* у дослідних собак не виявлено.

У дослідних собак, за використання акарицидних крапель фіпрен та після обробки території навколо вольєра і будки 5 % розчином препарату цифлуркомбі, іксодових кліщів, порівняно із попередніми роками, не виявлялося.

УДК 636.709:616-071:616.61-002

НЕФРИТИ У СВІЙСЬКОГО СОБАКИ (ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ)

Літвінчук Ю.В., магістрант 2-го курсу

**Грушанська Н. Г., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ**

Протягом останнього десятиріччя на території України різко зросла чисельність домашніх собак та котів, при цьому також різко зросла частота різних захворювань, особливо патологій нирок. Це, у свою чергу, потребує оновлення та створення нових діагностичних тестів, складання сучасних лікувальних протоколів.

Хвороби нирок є основною причиною захворюваності та летальності серед ветеринарних пацієнтів, що поширені серед 0,5-7% собак і 1,6-20% котів. Оскільки хронічні захворювання здатні проявляти себе виключно на пізніх стадіях, а гострі ураження нирок не завжди вдається вчасно диференціювати від інших захворювань – дана тема досліджень є актуальною.

Мета дослідження – встановити основні клініко-лабораторні зміни за нефриту у свійських собак, визначити ефективні методи діагностики та лікування даного захворювання.

Результати дослідження. Гломерулонефрит у собак діагностували комплексно на основі даних анамнезу, клінічного огляду, лабораторних (морфологічний та біохімічний аналізи крові, загальний аналіз сечі) та візуальних (ультразвукова діагностика органів черевної порожнини) методів діагностики.

Після встановлення діагнозу, хворим тваринам було призначене комплексне лікування, що також залежало від першопричини виникнення захворювання.

Результати оцінювали через один місяць після початку лікування собак за гломерулонефриту, адже цей час вони знаходились на стаціонарному та амбулаторному лікуванні у ветеринарній клініці «Міра-Вет», м. Київ.

Окрім оцінки ефективності проведеного лікування та встановлення змін у показниках крові та сечі собак дослідних груп, було визначено летальність серед них.

Так, у першій дослідній групі загинуло 3 тварини з 10 (30%), у другій – 1 собака (10%), а в третій – 7 (70%). Високу летальність серед тварин третьої дослідної групи можна пояснити тим, що тварини були у важкому стані, мали клінічні ознаки нефротичного синдрому, а також схема лікування тварин цієї групи мала найменшу ефективність.

Аналізуючи усі отримані дані лабораторних досліджень і результати клінічного огляду, можна зробити висновок, що протокол лікування гломерулонефриту собак, затверджений міжнародними організаціями BSAVA та MSD Vet, є найбільш ефективним та безпечним для використання. Саме тому ветеринарні спеціалісти у своїй роботі мають користуватися саме цим протоколом.

УДК 636.8.09:615.254.7

СЕЧОКАМ'ЯНА ХВОРОБА КОТІВ, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ

Музичук Д.В., магістрант 2-го курсу

**Голопура С.І., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ**

Сечокам'яна хвороба є одним з найпоширеніших захворювань серед домашніх тварин, зокрема у котів. Питання щодо лікування котів за СКХ серед практикуючих лікарів залишається надзвичайно актуальним і залежно від етіології та патогенезу захворювання може бути досить складним завданням. Складність може бути обумовлена типом та розміром уролітів.

Мета – порівняння консервативного та хірургічного методів лікування котів за СКХ. Об'єкт дослідження – самці кота свійського віком від 1 до 10 років. Предмет дослідження – сечокам'яна хвороба. Методи дослідження – клінічний огляд, лабораторні та інструментальні методи дослідження.

Котів із СКХ розділили на 2 дослідні групи. До першої групи ввійшли 5 тварин, яких лікували за допомогою консервативного методу лікування (бускопан, сінулокс, метакам та фітокіт) в поєднанні із згодовуванням дієтичного корму. Двом котам із цієї групи, поряд із основним лікуванням застосовували урогідропропульсію та згодовували корм Brit VD Struvite Cat. Іншим трьом котам першої дослідної групи, окрім основного лікування проводили катетеризацію сечового міхура та згодовували корм Monge VetSolution. До

другої дослідної групи входило 4 тварини (в тому числі 2 із оксалатом кальцію), яким використовували хірургічний метод лікування, а саме – цистотомію.

У другій дослідній групі всім чотирьом котам проводили цистотомію з метою видалення каменів із сечового міхура. Післяопераційне лікування включало обов'язкове, одноразове введення антибіотика Комбі-кел 40 L (продовженої дії) та годували дієтичним кормом Hill's Urinary Care C/D.

Під час проведення клінічного огляду котів спостерігали класичні за СКХ симптоми: нямчання, часте споживання води, зменшення рухової активності, часті спроби сечовипускання, іноді нетримання сечі. У критичних випадках апатія, втрата апетиту, відсутність сечовипускання.

Діагностика СКХ котів проводилася за допомогою мікроскопії сечі, УЗД та рентгену. Під час наших досліджень з 9 котів, яким поставили діагноз СКХ у 7 було виявлено кристали струвітів, а в 2 інших тварин виявлено кристали оксалату кальцію.

Під час біохімічного аналізу сироватки крові хворих на СКХ котів звертали увагу на вміст в ній сечовини, креатиніну та калію. Ступінь їх підвищення вказує на тяжкість перебігу хвороби.

За результатами лікування усі тварини одужали. За консервативного лікування процес до повного розчинення конкрементів займав різний проміжок часу (3-5 тижнів), що на нашу думку, було обумовлено згодовуванням різного дієтичного корму. За лікування котів хірургічним методом всі тварини однаково успішно відновлювалися після операції, впродовж 8-12 діб.

Обидва методи є ефективними і мають право на життя. Вибір методу лікування залежить від природи сечових каменів, їхніх розмірів та наявності або відсутності ускладнень, які є загрозою для життя тварини.

УДК 636.8.09:616-071:616.62-002

ЦИСТИТ У КОТІВ: ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ

Нагорець Р. В., магістрант 2-го курсу

**Голопура С.І., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ**

Походження циститу у котів може мати інфекційну або неінфекційну природу і виникає захворювання, як первинне, або як ускладнення іншого [1].

Об'єктами дослідження були коти різних вікових груп, породи та статі. Тварин розділили на 2 групи (по 7 у кожній). Основою для поділу тварин на групи було дослідження різних методів лікування, з подальшим порівнянням результатів їх ефективності.

Методи дослідження тварин: клінічні (огляд, пальпація, термометрія), морфологічні (кількість еритроцитів, тромбоцитів, лейкоцитів, лейкограма, гематокритна величина крові); біохімічні (вміст у крові гемоглобіну, а в сироватці крові білка загального, альбумінів, глобулінів, глюкози, сечовини, креатиніну, активності аланінамінотрансферази (АлАТ), аспартатамінотрансферази (АсАТ) та гамаглутамілтранспептидази (ГГТП); статистичні (обробка цифрових показників), урологічні (фізичні, хімічні, бактеріологічні показники та осаді сечі).

Для лікування використовували:

- для першої групи – Клавасептін 62,5мг 1 табл. 2 р/д, 5-7 днів; Катазал 2 мл 1 р/д, п/ш, 5 днів; Папаверин - 0,1 мл/кг, 2 р/д, п/ш, 5 днів.
- для другої групи – Клавасептін 62,5мг 1 табл. 2р/д, 5-7 днів; Катазал 2 мл 1 р/д, п/ш, 5 днів; Папаверин 0,1 мл/кг, 2 р/д, п/ш, 5 днів; Фітокіт 2-4 мл, 2 р/д, 3 тижні.

Всім дослідним тваринам (1-ї і 2-ї дослідних груп) рекомендували вологий дієтичний лікувальний корм «Urinaгу».

Виходячи з результатів морфологічних та біохімічних досліджень крові, досліджень сечі, УЗД та загального самопочуття тварин до та після лікування, можна побачити, що в усіх досліджуваних нами котів під дією застосованого нами лікування зникли клінічні симптоми, структурні зміни характерні для циститу та відбулися позитивні зміни в складі крові. Зокрема, слід відмітити, що найбільш виражені зміни спостерігали у тварин другої групи, яким до основного лікування додавали препарат на основі лікарських трав «Фітокіт».

УДК 636.7.09:618.2

ОЦІНКА СТАНУ СУК З УСКЛАДНЕНОЮ ВАГІТНІСТЮ

Насальська С.Ю., магістрант 2-го курсу

Лакатош В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ускладнена вагітність у сук – актуальне питання ветеринарної медицини. Відсутність дієвого контролю за станом тварин та поширення різноманітних ускладнень в цей період є причиною абортів, дистоцій, зростання загибелі новонароджених, зниження репродуктивного потенціалу сук та завдає економічних збитків власникам [1].

Мета роботи – вивчити ефективність комплексного моніторингу стану щенних сук.

Для оцінки стану вагітних сук і плодів користувались розробленим нами алгоритмом моніторингу [2], за допомогою якого визначали коефіцієнт (сума балів, отриманих за результатами дослідження 5 показників, кожен з яких включав 5 параметрів), що вказував на статус тварини. Залежно від статусу, а саме: фізіологічна вагітність; фізіологічна вагітність, що потребує контролю; ускладнена вагітність, тварина потребує амбулаторного лікування; чи ускладнена вагітність, тварина потребує госпіталізації, - тварині ставили діагноз та, за необхідності, призначали лікувально-профілактичні заходи.

Результати досліджень показали, що у контрольній групі тварин, де моніторинг їх стану проводили лише за результатами клінічних досліджень та УЗД матки і плодів, ризики переривання вагітності залишались високими, спостерігався значний рівень мертвонароджених та ранньої неонатальної смертності.

Встановлено, що оцінка стану цінних сук з ускладненням вагітності за розробленою нами шкалою (дослідна група) і застосування лікувально-профілактичних заходів, залежно від наданого статусу, мали значний позитивний вплив на перебіг вагітності, родів, антенатальний та постнатальний стан новонароджених.

Комплексна оцінка стану цінних сук та плодів дозволяє своєчасно виявляти і встановлювати важкість ускладнень цінності та забезпечити тваринам необхідний рівень надання допомоги.

УДК:636.8.09:616-071:616.91

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ, ПЕРЕБІГУ ТА ЛІКУВАННЯ ЗА КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ КОТІВ

Новак Н.Ю., магістрант 2-го курсу

Сорокіна Н.Г., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Коронавірус найчастіше зустрічається у молодих котів або в котячих розплідниках з великою кількістю котів, де вірус розповсюджується через фекалії та контаміноване повітря. Коронавірус у кішок або котячий інфекційний перитоніт – це вірусна хвороба, викликана певними штамми котячого коронавірусу. Саме мутація коронавірусу називається інфекційним перитонітом котів.

Симптоми котячого інфекційного перитоніту залежать від типу штамів коронавірусу, які мають контакт з кішкою, віку kota, імунної системи кішки та які конкретні органи будуть уражені вірусом. Вірус може бути одним із двох

типів - вологим або сухим, з симптомами залежно від типу котячого інфекційного перитоніту, котрий потрапив у тварину.

Котячий інфекційний перитоніт важко діагностувати, оскільки немає остаточного тесту, який може визначити, чи кіт має легку форму коронавірусу або інфекційний перитоніт.

Загальні діагностичні тести на інфекційний перитоніт котів:

- Гематологічні виявлення будуть вказувати лише дотично про коронавірус;
- Аналіз рідин - специфічний солом'яний, в'язкий випіт з низьким вмістом клітин крові та високим вмістом білка;
- Рентгенографія: органомегалія, інфільтрати – дотичний доказ;
- Ультрасонографія: специфічне вузликоне ураження органів, органомегалія, випоти в різних порожнинах тіла;
- Коронавірус-специфічні серологічні тести - виявлення антигену Аб визначає експозицію FCoV, але не є діагностикою FIP;
- ПЛР-тести для коронавірусу - може ідентифікувати FCoV у кішок за допомогою FIP або кишечного FCoV, але не може розрізнити ентеральну FCoV та FIP-обумовлені мутовані форми;
- Гістопатологічні висновки - залишається найкращим методом діагностики FIP; вражені тканини виявляють піогранулематозне запалення з васкулітом і периваскулярним манжетом з одноядерними клітинами, макрофагами, лімфоцитами та нейтрофілами;
- ІФА і імуногістохімічне тестування тканинних зразків з біопсії можуть підтвердити FIP.

Для попередження захворювання проводять різні профілактичні заходи. В ідеалі кішки повинні бути розміщені в невеликих (3-4 кішки), закритих групах. Кімнати, клітки, постільні принадлежности та ящики сміття повинні бути дезінфіковані між групами. Незважаючи на неприпустимість в умовах притулку, котів слід розміщувати в групах відповідно до їх антитіл (серопозитивні або серонегативні по відношенню до коронавірусу методом ПЛР). Обов'язковим є подальший контроль титру антитіл кожні 3-6 місяців серопозитивних котів методом ІФА; при зменшенні титру їх можна переводити в групу серонегативних котів. Кошенята, що народилися від серопозитивних поєднань або серопозитивної самки, захищені від інфікування материнським імунітетом до ~6-місячного віку. Нові кішки повинні бути серологічно перевірені перед введенням в розплідник або розведення. Лише серонегативні та безвірусні кішки повинні бути введені в розплідник.

УДК 636.39.09:616-039

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ІМУНОБАКТЕРИНУ-D ЗА ВИРОЩУВАННЯ
КОЗЕНЯТ**

Ревацький М.В., магістрант 2-го курсу

**Литвиненко В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий
керівник**

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ

Сучасний світ потребує натуральних і корисних продуктів харчування економічні прогнози вказують на потребу в рості молочної продукції. Молочне козівництво теж має широку тенденцію до розвитку як у світі так і в нашій країні поголів'я молочних кіз збільшилося на 22% між 2007 і 2017 роками та 62% збільшення виробництва козячого молока між 1993 і 2013 роками. За для профілактики інфекційних хвороб та економічної складової галузі козенят вигодовують заміниками молока, що додає ризиків у їх збереженні особливо у період відлучення. Опираючись на дослід використання кормових пробіотичних добавок телятам чорнорябої породи нами було вирішено використати кормову пробіотичну добавку Імунобактерин-D козенятам 3-місячного віку з метою підвищення ефективності при вирощуванні груповим методом у загоні з обрахунком середньодобового приросту живої маси. У досліді були задіяні 22 козенят зеаненської і альпінської порід після превентивної терапії антибіотиком BioTestLab ОТЦ-200 в дозі 1 мл. Кормову добавку випоювали з заміником молока у дозі 2,5 г.

Результат виробничих досліджень щодо застосування кормової пробіотичної добавки Імунобактерин-D вказує на виражений профілактичний ефект, щодо захворювань травного каналу, позитивний вплив на збереженість козенят та підвищує середньодобові прирости у 3-х місячних козенят порівняно з контрольною групою.

Кормова пробіотична добавка Імунобактерин-D з культурами *B. subtilis*, *B. licheniformis*, *S. cerevisiae* сприяла збільшенню приросту живої маси козенят на 20 г, тобто на 13,4% відносно тварин контрольної групи.

Випоювання Імунобактерину-D покращує стійкість козенят до захворювань на 23% та добре впливає на збереженість. За період досліді жодне козеня у дослідній групі не загинуло коли у контрольній групі збереженість сягала 86 %.

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА ТРОМБОЕМБОЛІЇ СВІЙСЬКОГО КОТА

Россова М.Б., магістрант 2-го курсу

Бойко Н.І., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ

Тромбоемболія – це загальний термін, який описує наявність тромбу, утвореного в просвіті судин або його фрагментів (ембол), які призводять до повного або часткового перекриття русла крові.

Наші дослідження вказують, що вираженої породної схильності до тромбоемболії у котів немає. Тромбоемболію було діагностовано у безпородних котів - 45,4%, персидських – 9%, сфінксів – 27,2%, британських короткошерстних – 18, 4%. У самців тромбоемболія діагностувалась частіше (54,5%), ніж у самок. Середній вік котів становив 10 років (8-18 років).

Головним асоційованим станом у котів за тромбоемболії була гіпертрофічна кардіоміопатія, яка була вказана в анамнезі 6 котів: сфінксів -3, британська короткошерстна- 2 персидська - 1.

Клінічні симптоми котів за артеріальної тромбоемболії включали: раптовий виражений біль, вокалізацію, блідість слизових оболонок, відсутність пульсу на уражених кінцівках, параліч однієї чи більше кінцівок, задишку, тахіпноє та дистресс. У 72,7% котів при первинному огляді за тромбоемболії відмічали відмову обох задніх кінцівок, у 18,2 % - була уражена одна задня кінцівка, у 9,1%- не було виявлено ураженої кінцівки.

До симптомів, що вказують на неблагоприємний прогноз і рекомендацію до евтаназії належать: явища застійної серцевої недостатності, ехокардіографічні ознаки захворювання серця, тахікардія; тахіпноє; знижена ректальна температура $\leq 36,0$; відсутність поверхневої чи глибокої чутливості уражених кінцівок їх блідість або ціаноз; часткове або повне розслаблення анального сфінктера; відсутність моторної реакції хвоста.

Антикоагулянтна терапія котів, за допомогою гепарину, госпіталізованих та діагностованих протягом доби від початку клінічних ознак, призводить до незначного покращення функції задніх кінцівок та покращення відповіді на больові подразники протягом перших 3 днів, але вона не може значно покращити стан котів. Ці коти часто піддаються евтаназії.

Подвійна антитромботична терапія, що складається з клопідогрелу та гепарину, призвела до кількох клінічно значущих побічних ефектів (гематохезія, носова кровотеча). Кішки, що перенесли АТЕ на клопідогрелі та гепарині в

цьому дослідженні, жили довше і стан їх був більш стабільним, порівняно з іншими схемами лікування.

У котів із підозрюваною або підтвердженою тромбоемболією, можна розглянути використання тромболітичного засобу (системного введення), коли потенційні переваги тромболізісу переважають над ризиками кровотечі. Застосування альтеплази немає переконливих доказів покращення орієнтованих на пацієнта результатів, і потрібне ретельне дослідження потенційного підвищеного ризику виникнення кровотечі.

УДК 636.9.09:591.47

ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА ПЕРЕЛОМІВ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ

Семенюк О.І., магістрант 2-го курсу

Куліда М.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

Перелом (фрактура) – один з найбільш частих видів травмування кісток, і, як правило, має травматичне походження. Виявляються повні (fr. completa) і неповні (fr. incompleta) переломи. В останньому випадку реєструють тріщини (fissurae), надломи (infractioes). У частині випадків зустрічаються субперіостальні переломи. За даними О.Ф. Петренко найчастіше травмуються молоді собаки віком до року. В 54% реєструються діафізарні, у 36 % епіфізарні, у 10 % внутрішньосуглобові переломи.

В умовах великих міст відносно частою причиною переломів кісток кінцівок у собак (від 75 до 80%) є удар бампером автомобіля (автотравма). У частини собак травмуються грудні, у частини тазові кінцівки; також у собак виникають травми, небезпечні для життя. Розробка теоретичних і практичних характеристик переломів кісток дозволяє своєчасно вирішувати проблеми діагностики та лікування цієї патології у собак.

Метою роботи було дослідження поширеності різних видів ортопедичної патології серед домашніх тварин, а також порівняння ефективності методів лікування собак за переломів стегнової кістки.

Об'єктом дослідження були собаки з переломом стегнової кістки.

Дослідження виконували впродовж 2021–2022 років на базі кафедри хірургії і патофізіології ім. акад. І.О. Поваженка факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування України та ветеринарної клініки «Зоосвіт» м. Вишневе.

Серед досліджених нами 33 безпорідних собак, віком від 1 до 8 років та вагою тіла від 3 до 24 кг, ми відібрали тварин з переломами в ділянці стегнової кістки. Для лікування цих тварин нами було застосовано інтрамедулярний, надкістковий та позаосередкований остеосинтез.

Результати досліджень показали, що терапевтична ефективність за використання інтрамедулярного остеосинтезу при лікуванні собак за перелому стегнової кістки становить 78% (14 з 18 випадків). Лікування методом надкісткового остеосинтезу – 89% (8 з 9 випадків), а методом позаосередкового остеосинтезу – 100% (6 з 6 випадків).

Отже, на підставі результатів проведеного дослідження, встановлено, що найбільш ефективним методом лікування собак за переломів стегнової кістки вагою до 24 кг є позаосередковий остеосинтез. Перевагами даного методу остеосинтезу є відносна дешевизна матеріалів, швидкість проведення операції та надійність фіксації уламків. Недоліком є складність, або навіть неможливість застосування методу зовнішньої фіксації при лікуванні собак великих або гігантських порід.

УДК: 636.2.09:616-007.29:616.523

ПОШИРЕННЯ АБОРТІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УКРАЇНІ, ВИКЛИКАНИХ BHV-4 ІНФЕКЦІЄЮ

Бучинська Анастасія Сергіївна, магістрант 2-го курсу

**Масалович Ю.С., кандидат ветеринарних наук, старший викладач,
науковий керівник**

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ

На сьогоднішній день відомо безліч причин порушень репродуктивної функції у великої рогатої худоби, серед яких переважає інфекційна етіологія. Вона представлена численними мікроорганізмами – *Chlamydiaeae* spp., *Leptospira* spp., *Mycoplasma* spp., *Listeria* spp., *Campylobacter fetus*, *Brucella abortus*, *Coxiella burnetti*, *Salmonella dublin* та ін., паразитами (*Trichomonas foetus*, *Toxoplasma gondii*, *Babesia bovis*, *Theileria annulata*, *Sarcocystis bovicanis*, *Neospora caninum* та ін), а також вірусами, серед яких найпоширенішими є збудники інфекційного ринотрахеїту та пустульозного вульвовагініту (BHV-1), вірусної діареї (BVDV), герпесвірусної інфекції (BHV-4) та ін. [6].

Репродуктивна патологія інфекційного генезу майже завжди супроводжується абортами, плацентитами та ендометритами. За патогенного впливу вірусів на тлі прямого інфікування плода в період із 45-ої по 150-ту добу тільності можуть виникати аборти.

Якщо BHV-1 і BVDV викликають конкретні симптоми у ВРХ і патологоанатомічні зміни у абортіваних плодів, то за BHV-4, як вказувалося вище, можливий безсимптомний перебіг захворювання та відсутність видимих змін у абортіваного плоду, тому проведене дослідження є актуальним на сьогодні оскільки направлене на дослідження поширення BHV-4 в гуртах ВРХ України, своєчасне виявлення інфекції з використанням сучасних тестів, вивчення гематологічних та біохімічних показників крові ВРХ за даного захворювання та профілактику абортів, викликаних BHV-4.

Тому метою нашої роботи було провести аналіз поширення абортів великої рогатої худоби в Україні, викликаних BHV-4 інфекцією.

Дослідження були проведені на базі ТОВ «Центр ветеринарної діагностики», Київ, Україна протягом 2020-2022 рр. За цей період було досліджено 83 випадки абортів. Для дослідження використовували вагінальні мазки, плаценту, внутрішні органи плода: мозок, серце, легені, тимус, селезінка, печінка, нирки, вміст сичуга, рідина з грудної та черевної порожнини. Відбір зразків органів від абортіваного плоду проводили безпосередньо у секційній залі лабораторії під час проведення патологоанатомічного розтину. Для моніторингу BHV-4 використовували наступні методи досліджень, а саме молекулярні методи дослідження та імуноферментний аналіз.

За період дослідження до лабораторії молекулярної діагностики ТОВ «Центр Ветеринарної Діагностики» були направлені зразки для виключення або підтвердження заразної етіології абортів з усіх областей України. Найбільше зразків було прийнято з Київської (15), Полтавської (13), Хмельницької (12), Черкаської (12), Чернігівської (8), Тернопільської (6), Вінницької (4) областей. Із 83 досліджуваних випадків аборти невизначеної етіології реєстрували у 31 випадку – 37,3 %, а аборти заразної етіології у 52 випадків – 62,7 %.

Серед абортів заразної етіології бактеріальні інфекції реєстрували у 21 випадках – 40,4 %, вірусні інфекції у 11 випадках – 21,2 %, протозоозози у 3 випадках – 5,8 % та змішані інфекції у 17 випадках – 32,6 %.

Під час аналізу географії збудників інфекційних абортів ВРХ встановлено, що у всіх 15 областях з надісланих зразків виділяли *Mycoplasma spp.* та герпесвірус 4 (BHV-4), у 3 областях – вірус вірусної діареї ВРХ (BVDV), у 5 областях – *Salmonella spp.*, у 3 областях – *Coxiella burnetii*, у 3 областях – *Neospora caninum*, у 2 областях – *Chlamydia spp.*, у 2 областях – *Campylobacter fetus*, у 1 області – *Leptospira spp.* та *Listeria monocytogenes*.

Отже, BHV-4 є досить поширеною інфекцією, що виділяється у випадках абортів ВРХ в Україні: дана інфекція протягом 2020-2022 рр. була виділена у всіх 15 областях з яких надходили зразки на дослідження, при цьому в середньому 27,1 % виділених ізолятів за інфекційних абортів належали BHV-4.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСЕКТОАКАРИЦИДНИХ ПРЕПАРАТІВ ЗА СИФОНАПТЕРОЗУ СОБАК І КОТІВ

Усич М.Р., магістрант 2-го курсу

Сорока Н.М. доктор ветеринарних наук, професор, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Сифонаптероз – захворювання, яке спричинене паразитуванням на шкірі бліх *Stenoccephalides felis* (у котів), *St. canis* (у собак) і характеризується дерматитами, свербежем, облісінням та схудненням тварин.

У зв'язку із збільшенням популяції домашніх котів та собак у великих містах спостерігається збільшення кількості випадків захворювання, а також реєструється все більше неефективних препаратів для лікування домашніх тварин за сифонаптерозу. Саме тому вибрана тема досліджень є актуальною для вивчення у ветеринарній медицині. Сифонаптероз не має специфічних клінічних ознак, а власники не завжди вірять у можливість появи бліх у тварин, що взагалі не виходять на вулицю. Тому пошук нових та доказових методів діагностики, а також встановлення найбільш поширених клінічних ознак захворювання також є актуальним питанням у ветеринарній медицині.

При аналізі журналів реєстрації хворих тварин на базі приватної ветеринарної клініки «VetFamily dr. Lickhachova» за 2020-2022 роки було зареєстровано 974 випадки сифонаптерозу у домашніх собак і котів. При цьому у 2020 році було зареєстровано 276 випадків, у 2021 році – 345 випадків захворювання, а за 9 місяців 2022 року – 353 випадки. Також у 2020 році було зареєстровано 9 летальних випадків, у 2021 році – 10, а у 2022 році – 11 випадків. Згідно до отриманих даних не спостерігалось певної видової схильності тварин до сифонаптерозу. Приблизно однаковий відсоток зареєстрованих захворювань спостерігали як у котів, так і у собак.

Статистично найбільша кількість випадків сифонаптерозу реєструється у помірно теплі та вологі пори року (весна-літо). Так, протягом 2020-2022 років у реєстрували 50-60% усіх випадків захворювання. Найменше випадків сифонаптерозу спостерігали у зимовий період, коли температура повітря була нижче 0 оС.

З отриманих даних можна зробити висновок, що до розвитку сифонаптерозу найбільш схильними є кошенята і цуценята віком до 3 місяців та молоді тварини 1-3-річного віку. За період 2020-2022 років кількість зареєстрованих випадків серед тварин 3-х місячного віку становила 23,7 %. Схильність малих тварин до сифонаптерозу пояснюється відсутністю профілактичних обробок від ектопаразитів через відсутність

інсектоакарицидних засобів для тварин менше 6-тижневого віку. Також інвазія у кошенят і цуценят до 3-х місячного віку відбувається через інвазію самки-матері.

За результатами досліджень встановлено, що більшість зареєстрованих випадків були серед тварин, що мали доступ до вулиці: тих, хто мав вольєрне утримання чи вигул (40 %). Варто зазначити, що сифонаптероз також реєстрували серед тварин, котрі не мали доступу до вулиці. Особливо це було поширено серед котів. Встановлено, що більшість з випадків сифонаптерозу у тварин, що не виходять на вулицю, жили на 1-4 поверхах багатоквартирних будинків.

При зверненні у всіх двадцяти досліджених тварин власники скаржились на свербіж різного ступеня інтенсивності, розчіси в ділянці холки та вух, неспокій, агресивна поведінка.

Власники 7 досліджених тварин (35 %) відмітили наявність бліх у тварин самотійно. Власники 4 досліджених котів (40 %) скаржились при зверненні на алопецію на черевній стінці в ділянці тазових кінцівок та розчіси у ділянці холки. Власники 6 собак (60 %) скаржились на постійне покусання ділянки кореня хвоста. За клінічного огляду у всіх хворих тварин на сифонаптероз встановили наявність сухої себореї.

Аналізуючи отримані дані клінічного дослідження собак, можна зробити висновок, що інсектоакарицидний засіб «Сімпаріка Тріо» є більш ефективним (на 20 %) для лікування собак та профілактики сифонаптерозу, аніж препарат «Спіносад». Також саме «Сімпаріка Тріо» легко переноситься та безпечна для собак.

За результатами досліджень у котів першої дослідної групи, що отримували інсектоакарицидний препарат «Адвокат Спот-Он», не спостерігали значних змін у біохімічних показниках сироватки крові. Варто відмітити підвищення активності печінкових ферментів – АЛТ і АСТ в 1,1 і 1,15 рази відповідно до початкових значень. Проте ці показники залишилися у межах референтних значень. Друга дослідна група котів не мала змін у біохімічних показниках сироватки крові. Всі показники були в межах референтних значень. Це свідчить, що препарат «Селафорт Спот-Он» також є безпечним для котів за сифонаптерозу.

Таким чином, препарат «Селафорт Спот-Он» є найбільш ефективним інсектоакарицидним засобом для лікування котів за сифонаптерозу. Ефективність його становила 100 %, тоді як ефективність крапель «Адвокат Спот-Он» – 40 %.

ВІРУСНІ ІНФЕКЦІЇ РЕПТИЛІЙ ТА ЇХ ПОШИРЕННЯ**Хохлов М.С., магістрант 2-го курсу****Мартинюк О.Г. кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ**

Вірусні хвороби, якими хворіють холонокровні тварини та переносниками або резервуарами яких вони можуть бути – є майже недослідженим та актуальним питанням, що ставить сьогодні перед сучасною вірусологією.

Дослідження вірусів рептилій - порівняно новий напрямок науки, що почав швидко розвиватись упродовж кількох останніх десятиріч. На сьогоднішній день відомо, що представники усіх класів рептилій можуть бути проміжними господарями або резервуарами патогенів. Від цих тварин було виділено та описано велику кількість вірусів. Серед них представники родин арбовірусів, тогавірусів, аденовірусів, герпесвірусів та флавівірусів, які можуть інфікувати людей та інших ссавців, а також птахів. Багато досліджень свідчать, що арбовіруси володіють величезним патогенним потенціалом. У останні 20—30 років під впливом демографічних, соціально-економічних та екологічних факторів склалась унікальна сукупність умов, які, як ніколи раніше, сприяли підсиленню епідемічного потенціалу цілого ряду арбовірусів (віруси жовтої лихоманки, Західного Нілу, лихоманки Денге, чикунгунья), а також їх розповсюдженню на території, де вони раніше не зустрічались і де викликають інтенсивні епідемії. Науково доведено, що найрізноманітніші представники родини арбовірусів можуть інфікувати будьякі види рептилій. Вплив певної температури може призводити до розвитку віремії у цих тварин. Останні дослідження демонструють, що деякі арбовіруси можуть персистувати у організмі рептилій взимку. Це фактор який може відігравати значну роль у епідеміології інфекцій, викликаних цими вірусами. Вірус Західного Нілу – арбовірусна хвороба, ендемічна для Африки, Азії, Європи и Океанії, яка передається комарами родини *Culicidae*.

Зоонози, що можуть бути спільними для холонокровних, теплокровних тварин та людини

Назва захворювання та збудник	Господарі та переносники	Прояви захворювання у с/г тварин	Прояв захворювання у людини
Західний енцефаломієліт коней	Птахи, білки, змії, коні.	Перебігає безсимптомно;	Енцефаломієліт

(Western equine encephalomyelitis) (вірус род. <i>Togaviridae</i>)	Переносники: комарі	летальність серед коней \approx 30%	
Східний енцефаломієліт коней (Eastern equine encephalomyelitis) (вірус род. <i>Togaviridae</i>)	Птахи, деякі ящірки, крокодили Переносники: комарі	Перебігає безсимптомно; летальність серед коней до 95%	Енцефаломієліт
Лихоманка західного Нілу (West Nile Virus) (вірус род. <i>Flaviviridae</i>)	Жаби, змії, крокодили, варани, черепахи. Переносники: комарі	Неврологічні симптоми. Крокодили: неврологічні симптоми, висока летальність	Гарячка, неврологічні симптоми.
Вірус японського енцефаліту (Japanese encephalitis virus) (вірус род. <i>Flaviviridae</i>)	Ящірки, змії, птахи, коні, свині Переносники: комарі	Важко перебігаючий енцефаліт. У рептилій - безсимптомно	Енцефаліт

Окрім того, нові емерджентні інфекції, які виникли останніми роками, несуть серйозну потенційну загрозу не лише штучно створеним, але й природнім популяціям рептилій та амфібій та змушують більш уважно ставитись до вивчення вірусів, як вірогідних етіологічних агентів при інфекційних захворюваннях цих тварин.

Аналіз наявних опублікованих відомостей свідчить про розповсюдженість серед рептилій небезпечних патогенів, які можуть викликати вірусні хвороби у людей та тварин. Необхідно приділити увагу вірусологічним дослідженням серед популяцій рептилій, що сприятиме підвищенню питання біобезпеки в Україні.

УДК 636.8.09:615.2.54.7

КЛІНІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕРАПІЇ СВІЙСЬКОГО КОТА ЗА УРОЛІТІАЗУ

Шепель В.С., магістрант 2-го курсу

Грушанська Н. Г., доктор ветеринарних наук, доцент, науковий керівник
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ

Актуальність. Уролітіаз вважають хронічним захворюванням, що призводить до таких ускладнень, як гостре чи хронічне ураження нирок, азотемія, гостра затримка сечі через обструкцію уретри та, навіть, загибель тварини.

Відомо, що уролітіаз є найпоширенішим захворюванням сечовивідної системи, яке реєструють у котів та одним з найбільш зареєстрованих захворювань під час первинного звернення до клініки ветеринарної медицини.

У зв'язку зі збільшенням кількості випадків уролітіазу у котів, ускладненнями даного захворювання (гостра затримка сечі, гостре ураження нирок) та пізніе звернення власників до спеціалістів за професійною допомогою, спостерігається тенденція до підвищення смертності котів від уролітіазу. Це, у свою чергу, стимулює пошук нових експрес-методів діагностики сечокам'яної хвороби у котів та створення нових ефективних схем лікування котів за даної патології. Саме тому обрана тема дослідження є актуальною.

Мета дослідження – визначення особливостей поширення уролітіазу серед котів різних вікових груп, гендерності, породи, типу годівлі; створення нової ефективної схеми лікування та профілактики сечокам'яної хвороби у свійських котів.

Матеріал і методи дослідження. Власні дослідження проводили на базі ветеринарної клініки «Альфа» у м. Золотоноша Черкаської області та кафедрі терапії і клінічної діагностики факультету ветеринарної медицини НУБіП України протягом 2021-2022 років.

За вказаний вище період проводили статистичний аналіз журналу реєстрації хворих тварин на визначення кількості зареєстрованих випадків уролітіазу у котів, а також для подальшого визначення особливостей поширення та схильності котів до розвитку захворювання. Загалом за вище вказаний період було зареєстровано 598 випадків уролітіазу у котів. Для проведення власних досліджень на обрану тему було використано наступні методи досліджень: клінічні, лабораторні, візуальні (УЗД) та статистичні (математична обробка зібраних результатів з журналу реєстрації хворих тварин). За допомогою статистичних методів дослідження встановлювали особливості поширення та схильності котів до розвитку уролітіазу відповідно до віку, статі, породи, типу годівлі, сезонності захворювання.

Результати дослідження. Аналізуючи результати досліджень тварин дослідних груп, можна зробити висновок, що кількість летальних випадків за уролітіазу у котів має тенденцію до збільшення. Це пояснюється тим, що більшість власників звертаються за допомогою до ветеринарних лікарів за появи у тварини клінічних ознак гострої затримки сечі, що призводить до гострого

ураження нирок та азотемії і збільшує відсоток загибелі пацієнтів. Нами встановлено, що уролітіаз діагностується серед котів, що споживають будь-який корм чи раціон. Найбільшу кількість випадків реєстрували у тварин, яких годували раціоном із натуральних інгредієнтів (каші та м'ясо, «їжа зі столу» власника). Також випадки захворювання реєструвались у котів, яких годували різними типами кормів, як економ, так і преміум-класу. Можна вважати, що тип годівлі впливає на розвиток уролітіазу у котів, але не є єдиним етіологічним чинником, адже дане захворювання – мультифакторне.

Висновки і перспективи.

Аналізуючи дані біохімічного, морфологічного досліджень крові та сечі двох дослідних груп тварин, можна зробити висновок, що схема лікування котів за уролітіазу в другій групі є більш ефективною (летальність 0%; показники крові і сечі після проведеного лікування у межах референтних значень, лише у 1 тварини рецидив гострої затримки сечі). Найбільш ефективним засобом дієтотерапії за уролітіазу у котів виявлено комерційну лікувальну дієту Royal Canine – Urinary S/O, порівняно з Purina – Urinary Feline. Для лікування сечокам'яної хвороби у свійських котів необхідно використовувати запропоновану нами експериментальну схему лікування, що базується на правильній дієтотерапії готовими кормами преміум-класу та симптоматичній/патогенетичній терапії. Для лікування та профілактики уролітіазу у котів варто використовувати корм Royal Canine Urinary S/O.

УДК 636.082.35:636.087.8

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІМУНОБАКТЕРИНУ-D ЗА ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛЯТ

Шульга Д.В., магістрант 2-го курсу

Литвиненко В.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, науковий керівник

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ**

Згортуюча паличка (*B. coagulans*) привертає увагу дослідників і виробників сільськогосподарської продукції. *B. coagulans* це - спороутворююча бактерія, стійка до високих температур з пробіотичними властивостями, що продукує молочну кислоту та різні ензими [1] схвалена для ветеринарних цілей Центром ветеринарної медицини Управління з контролю за якістю харчових продуктів і медикаментів США, а також Європейським Союзом, для використання як мікроорганізм прямого згодовування у тваринництві [2] Культура *B. coagulans* використовується у пробіотичних кормових добавках для курей і свиней.

Метою наших досліджень було з'ясувати ефективність застосування культури *V. coagulans* телятам.

В досліді були задіяні три групи тварин, в кожній по 10 телят чорнорябої породи, що сформовані з тварин 2-3-х місячного віку за принципом аналогів. Першій дослідній групі вводили кормову добавку Імунобактерин-D1, другій – Імунобактерин-D2, третя – група контрольна.

До складу кормової добавки Імунобактерин-D1 увійшли *Bacillus subtilis*, *Bacillus licheniformis* $1 \cdot 10^9$ КУО/г та *Saccharomyces cerevisiae* $1 \cdot 10^8$ КУО/г та Імунобактерин-D2 з *Bacillus coagulans* $1 \cdot 10^8$ КУО/г, задавали добавку в дозі 10 г на добу одноразово.

За доброго раціону телят і теплої погоди без додаткових стрес факторів кормові пробіотичні добавки сприяли кращим показникам продуктивності дослідних телят порівнюючи з контрольною групою.

Результат виробничих досліджень щодо застосування кормових пробіотичних добавок Імунобактерин-D1 та Імунобактерин-D2 вказує на позитивний ефект та кращі середньодобові прирости у 3-х місячних телят порівняно з контрольною групою.

Кормова пробіотична добавка Імунобактерин-D1 сприяла збільшенню приросту живої маси телят на 54 г, тобто на 9,6% відносно тварин контрольної групи, Імунобактерин-D2 проявила найкращий результат, телята другої групи підросли з показником середньодобового приросту на 13,2% більшим порівнюючи з контрольною групою, що склало $0,636 \pm 0,02$ кг тобто на 74 г. Результати наших досліджень вказують на більший ефект застосування *V. coagulans*, щодо покращення показників росту у телят.